

ÖCKERÖ KOMMUN

Beslutsdatum:	2018-10-31
Beslutande:	Barn- och utbildningsnämnden
Giltighetstid:	Tillsvidare
Dokumentansvarig:	Skolchef
Upprättad av:	Skolchef

RAMPROGRAM VID NY-, OM- OCH TILLBYGGNAD AV SKOLA

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Detta dokument har tagits fram för att vara ett stöd för de förändringar av skollokaler som Öckerö kommun har planerat för i framtiden. Inledningsvis beskrivs ramprogrammets syfte och fokus, samt vad skolans styrdokument säger om skolans lokaler. Därefter följer en beskrivning av hur det går till när det blir dags för ny skola, åtgärder, tidsperspektiv och komplexitet. Sedan följer ramprogrammet med dess fokusområden: elevperspektiv, lokalernas flexibilitet, samt en god lärande- och arbetsmiljö för barn/elever och personal.

Innehåll

SKOLANS RAMPRORGAMS SYFTE	3
RAMPROGRAMMETS FOKUS.....	3
SKOLANS STYRDOKUMENT	3
EN SKOLA SOM STIMULERAR SINNEN, SKAPAR KUNSKAP, UTVECKLING OCH MÖJLIGHETER	4
ETT TYDLIGT LEDARSKAP OCH EN NÄRA OCH TRYGG ORGANISATION.....	4
HÅLLBAR UTVECKLING	5
FLEXIBLA, ANPASSNINGSBARA LÄRMILJÖER SOM FRÄMJAR TILLGÄNGLIGHET, TRYGGHET OCH VARIERADE ARBETSSÄTT	5
ÖPPEN HET MOT OCH SAMVERKAN MED NÄRMILJÖN.....	5
RAMPROGRAMMET – SÅ VILL VI HA SKOLAN!.....	6
PEDAGOGIK - ELEVPERSPEKTIV.....	7
INFORMATION- OCH KOMMUNIKATIONSTEKNOLOGI – IT (IT-VERKTYG)	7
ARBETSSÄTT	7
UTOMHUS.....	7
INRIKTNING PÅ SKOLAN, VERKSAMHETSIDÉ, KAN FINNAS MED FRÅN BÖRJAN	8
INTERIÖR	8
ARBETSLAGETS YTA (HEMOMRÅDEN)	8
YTOR MED SÄRSKILDA FUNKTIONER (ÖVRIGA LÄRMILJÖER)	10
ÖVRIGA YTOR.....	10
FLEXIBILITET	12
EN GOD LÄRANDE- OCH ARBETSMILJÖ FÖR ELEVER OCH PERSONAL.....	12
PERSONAL.....	15
FÖRRÅD/FÖRVARING.....	15
UTEMILJÖ	16
STÄDUTRYMMEN	17
MÅLTIDSHANTERING	17
ADMINISTRATION.....	18
KUNSKAPSTORG.....	18
RISK- OCH KONSEKVENSANALYS.....	18
HELA FLYTTPROCESSEN	18

SKOLANS RAMPROGAMS SYFTE

Ramprogrammet:

- är ett stöd för förvaltningen vid arbetet med ny-, om- och tillbyggnad av skolor.
- ger förutsättningar för hur man med hjälp av byggnader och närmiljö enligt vetenskap och beprövad erfarenhet, skapar en trygg, säker och stimulerande pedagogisk lek/lärmiljö, samt en arbetsmiljö som stödjer elevernas lärande på bästa sätt.

RAMPROGRAMMETS FOKUS

Ramprogrammet har fokus på:

- Elevperspektiv.
- Lokalernas flexibilitet.
- En god lärande- och arbetsmiljö för elever och personal.

SKOLANS STYRDOKUMENT

Ramprogrammet utgår från styrdokument för skolan. Styrdokumenterna för skola är bland annat läroplan LGR 11 och skollagen.

Skollagen säger: Likvärdig utbildning

9 § Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

Lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek

35 § För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

36 § Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek

Utdrag ur Läroplan Lgr11

Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla *digital kompetens* och ett förhållningssätt som främjar *entreprenörskap*.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar tilltro till sina personliga resurser samt stimulerar deras kreativitet och lust att anta utmaningar och ta ansvar för att omsätta idéer i praktisk verksamhet.”

EN SKOLA SOM STIMULERAR SINNEN, SKAPAR KUNSKAP, UTVECKLING OCH MÖJLIGHETER

Utvecklande arbetssätt och en helhetssyn på lärandet med eleverna i fokus skapar relationer, mod och kunskap.

Nyfikenhet och kreativitet utmanar och stimulerar alla sinnen.

En genomtänkt och föränderlig miljö skapar möjligheter att mötas, utvecklas och främjar en modern kunskapssyn.

En god lärmiljö för alla under hela skoldagen

Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet. (Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011)

Skolan i Öckerö kommun ska vara en kreativ och inspirerande ute- och innemiljö för alla under hela skoldagen. Alla ska känna trygghet, delaktighet och sammanhang på hela skolan och under hela skoldagen. Lokalerna ska vara flexibla för alla verksamheter, all personal och alla elever under hela dagen.

Det innebär att:

- Inomhus- och utomhusmiljön inspirerar till lek och lärande.
- Lokalerna ska möjliggöra ämnesövergripande arbete under hela skoldagen.
- Det finns möjlighet till avskildhet och rekreation, samtidigt som det finns möjlighet att mötas i större sammanhang.
- Lokalernas utformning ger möjlighet till att skapa gemenskap och trygghet i den mindre gruppen, samtidigt som de ger möjlighet att samspela och samverka med andra grupper i större sammanhang.

ETT TYDLIGT LEDARSKAP OCH EN NÄRA OCH TRYGG ORGANISATION

Lokalerna är utformade så att ledarskapet är nära den lärande organisationen.

Administration, elevhälsa och servicefunktioner är en naturlig och tillgänglig del i skolan. Personalen har goda möjligheter att mötas under hela arbetsdagen. Eleverna känner en tillhörighet och trygghet till den grupp och i de utrymmen de vistas i. Arbetssätten och lärandet har goda förutsättningar att varieras och anpassas under skoldagen och över tid.

Det innebär att:

- Administration, elevhälsa, ledning och service finns nära elever och personal, men också nära varandra.
- Arbetslagen har egna hemområden där elever och pedagoger kan mötas, arbeta och utvecklas, enskilt och tillsammans med andra.
- Lokalerna gynnar arbetslagsutveckling då de rymmer bra arbetsplatser med modern teknik. Det finns tillgång att konferera i den egna arbetsenheten och i andra mindre och större konstellationer.
- Det finns goda möjligheter att arbeta ämnesövergripande och med flexibla gruppsammansättningar.

HÅLLBAR UTVECKLING

Lokalerna och miljöerna är utformade så att de skapar förutsättningar att planera och bedriva en långsiktig och utvecklande organisation som anpassar sig efter samhällets krav och förändringar. Miljöperspektivet och hållbarhetsperspektivet genomsyrar både byggnationen och verksamheten, från organisationsstruktur till det lärande mötet och arbetet.

Det innebär att:

- Att miljö- och hållbarhetsaspekter beaktas under samtliga steg i byggprocessen; t.ex. gällande miljöpåverkan och materialval.
- Lokalerna har en inbyggd flexibilitet så att de enkelt kan anpassas efter verksamhetens naturliga gruppvariationer, som storlek, rörelsebehov, åldersanpassningar med mera.
- Lokalerna har ett inbyggt "miljötänk". Det finns goda förutsättningar att källsortera i den vardagliga verksamheten. - I lokalerna finns miljöstationer och miljöhusen är nära och tillgängliga för personal och elever.
- Naturen samspelar med lokalerna och tvärt om. Exempelvis utnyttjas dagsljus och läge. Samtidigt finns enkla och effektiva system att avskärma vid behov.
- Pedagogiska trädgårdar ger möjligheter att odla och lära om natur och ekologi i ett sammanhang.

FLEXIBLA, ANPASSNINGSBARA LÄRMILJÖER SOM FRÄMJAR TILLGÄNGLIGHET, TRYGGHET OCH VARIERADE ARBETSSÄTT

Styrdokumentet ställer stora krav på att hänsyn ska tas till barns olika behov. Barn ska ges stöd och stimulans, som anpassats för att väga upp skillnader i deras förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Styrdokumentet betonar att barnen ska kunna utvecklas så långt som möjligt som individer. Detta ställer stora krav på flexibla och anpassningsbara lärmiljöer, det vill säga lärmiljöer som främjar tillgänglighet, trygghet och varierade arbetssätt.

ÖPPENHET MOT OCH SAMVERKAN MED NÄRMILJÖN

Styrdokumentet fäster också stor vikt vid att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden som samhällsmedborgare. För att stödja detta synsätt måste lärmiljöerna samverka med närmiljön både genom en öppenhet kring att dela byggnaderna och utemiljön med andra verksamheter, men också genom att kunna utnyttja närliggande resurser för att skapa naturliga mötesplatser i samhället.

RAMPROGRAMMET – SÅ VILL VI HA SKOLAN!

Vid planering av skolor är det viktigt att våga tänka nytt och samtidigt ska allt vara väl genomtänkt. Om-, till- och nybyggnader ska omfatta skolans totala miljö – både den inre och yttre miljön, det vill säga även inredning, möblering och aktivitetsytor.

Allmänt om skolbyggnaden

Allmänt om skolbyggnaden, den ska:

- anpassas så att den följer och når Öckerö kommuns nyckeltal för lokalyta per skolbarn, det vill säga 10 m²/elev (BRA) , och vad gäller utemiljö 35 m²/elev.
- lokalerna har en inbyggd flexibilitet så att de enkelt kan anpassas efter verksamhetens naturliga gruppvariationer, som storlek, rörelsebehov, åldersanpassningar med mera. Hemområden.
- erbjuda plats för pedagogiska lek-/lärmiljöer, kreativitet, nytänkande, laborativa miljöer, motivation, lust, rörelse, flexibilitet, kvalitet och stödja användningen av IT-verktyg.
- utformas för att möta variationer av lärsituationer. Lärmiljöerna ska underlätta möjligheterna till situationsanpassat lärande och utformas så att de känns trygga och skapar förutsättningar för nolltolerans mot kränkning och mobbing.
- möjliggöra tillgänglighet för alla.

PEDAGOGIK - ELEVPERSPEKTIV

Den sociala miljön

Öckerö kommuns syfte med verksamhetsidén för skolan är att den ska leda till en högre måluppfyllelse och en utveckling av ledarskapet hos rektorer och pedagoger. Idén består av tre punkter, som lyfts fram ur de nationella styrdokumenterna:

- Inre motivation och lust att lära
- Delaktighet och medskapande
- Helhetssyn

Alla ska känna lust att lära, vara delaktiga i arbetet och få sina kunskaper och färdigheter insatta i ett sammanhang. Verksamhetsidén ställer stora krav på att miljön speglar och skapar lust, motivation och medskapande för barn och elever i allt arbete som genomförs

Elever lär och utvecklas ständigt, både i fysiska och digitala miljöer. Därför ska den fysiska miljön stödja och skapa förutsättningar för digitala miljöer.

INFORMATION- OCH KOMMUNIKATIONSTEKNOLOGI – IT (IT-VERKTYG)

Viktigt är att allt lärande erbjuds utmanande och stärkande lärmiljöer som skapar förutsättningar för ett aktivt, kreativt, engagerat deltagande i ett globalt nätverkssamhälle.

Den snabba förändringstakten inom IT ställer stora krav på att byggprojektledaren håller sig informerad om Öckerö kommuns IT-standard, vilken ständigt måste uppdateras för att möta nya behov och nya krav.

ARBETSSÄTT

Ramprogrammet ska erbjuda öppna och flexibla arbetsmiljöer och ge stöd i att åstadkomma kreativa, nytänkande och kvalitativa lokaler för all verksamhet som rör skolan.

UTOMHUS

Byggnadernas utemiljö är en viktig del av skolans lärmiljö. Här skapas möjlighet för uterum för alla årstider. De skiftande naturtyperna ska tas tillvara för både lek och lärande. Naturliga material och element bör användas som bas för de lekrområden som skapas. Hälsa, natur och miljö kan ligga som grund för lärandet och förståelsen av en helhet.

Det är viktigt med en dialog mellan förvaltning för barn- och utbildning och samhällsbyggnadsförvaltningen om hur gården ska användas och hur den ska skötas. Utemiljöerna bör planeras så att eleverna får tillräckligt med skugga. Gården bör vara placerad för att ge en så bra miljö som möjligt, vid såväl vind som sol. Man bör till exempel planera för buskar och träd som kan skapa skugga eller bygga andra solskydd till exempel skärmtak. Skärmtak är också viktiga för möjligheten till fritidsverksamhet utomhus som att äta mellanmål ute etc. Skärgårdsmiljön erbjuder särskilda utmaningar då det gäller att skapa en utemiljö som är användbar vid alla typer av vindförhållanden och vindriktningar under såväl sommar som vinter. Såväl vindriktning, vindflöden samt akustiska aspekter är viktigt att ta i beaktande. Utemiljön ska vara tillgänglighetsanpassad. Det ska finnas god belysning utomhus så att eleverna/ fritids kan vara ute och ha aktiviteter även under den mörka

årstiden. Beroende på gårdens förutsättningar och verksamhetens behov kan det också vara aktuellt att dela av gården i mindre gårdar för att underlätta överblickbarheten.

Ramprogrammet sätter fokus på fyra områden inom utemiljö:

- Situationer i social gemenskap: Det är viktigt att alla elever känner sig trygga, känner att de tillhör en gemenskap och att de lär sig att känna empati och ta ansvar. Miljön ska uppmuntra till aktiviteter som skapar detta.
- Plats för rörelse: Miljön ska inbjuda till rörelse och fart, det måste finnas plats för rörliga aktiviteter. Den ska också erbjuda balans- och tekniska övningar för utvecklingen av motorik. Idrott Friidrottsförutsättning....

INRIKTNING PÅ SKOLAN, VERKSAMHETSIDÉ, KAN FINNAS MED FRÅN BÖRJAN

Exempel på inriktning Utomhuspedagogik, Estetisk inriktning , Internationell , Miljöinriktning Västerhavet m.m.

INTERIÖR

Genom val av inredning kan man skapa flexibla mötes- och arbetsplatser för både sittande och stående arbete, som skapar utrymmen för olika situationer och behov. Här följer exempel på inredning som kan verka för det:

Skärmväggar: Flyttbara enkla väggar för att skapa smårum i rummet.

Flyttbar förvaring: Med denna möjlighet kan man flytta sin arbetsplats och ändå ha med sig det viktigaste materialet. Man kan också använda exempelvis hyllsystem för att avskärma en grupp.

Höj- och sänkbara arbetsytor: Kanske man vill stå och jobba med vissa arbetsmoment och då skapar man enkelt ståbord av några bord. Man kan dessutom ge olika åldrar möjlighet att använda samma arbetsytor.

Lättflyttade möbler: Om möblerna lätt kan flyttas gör man snabbt om lokalen från enskild arbetsplats till grupp- eller samlingsrum. Stolar, bord och hyllor kan ha hjul och skärmar ha bra handtag så att alla kan hjälpas åt att snabbt ge rummet en annan karaktär.

Hållbarhet: Inomhusmiljön bör i all dess aspekter ta i beaktande att den nyttjas av barn och ungdomar. Inte minst gäller detta möblemang, som förutom akustiska egenskaper också bör hålla för både yttre påverkan som t.ex. smuts och tidvis oöm hantering.

ARBETSLAGETS YTA (HEMOMRÅDEN)

Arbetslagets yta ska vara en trygg bas i byggnaden, där eleverna känner styrkan av att vara i sin enhet hela dagen. Arbetslagsytan är platsen för kärnverksamheten och den ska kunna varieras beroende på lärsituation.

Rumsbehov:

Klassrum/hemområde (30 pers)

- Lära, leka, samlas, skapa, whiteboard, projektor fast i tak, fasta skåp för förvaring (behov vid uthyrning), diskbank, köksskåp över och underskåp, Särskilt fokus på

flexibilitet. Lokalerna ska lätt kunna ställas om mellan förskola/grundskola/fritidshem, glasparti och en dörr med rund glasruta för insyn.

Ma/NO-sal/Klassrum(30 pers)

- Lära och laborera samlas. Ska kunna användas som klassrum/hemvist i åk F-6, dock ej i åk 7-9. Glasparti och en dörr med rund glasruta för insyn.

Ma/No-grupprum (15 pers)

- Laborera, skapa och lära, specialpedagogik.
- I direkt anslutning till NO-sal.

No prepsal (5 pers)

- Preparera, förvara, Laborera, skapa och lära, specialpedagogik.
- I direkt anslutning till NO-sal.

Musik /Kulturskolan

- Skapa och lära enskilt och i grupp för musik, teater och dans. Extra ljudisolering (60dB). Placeras i anslutning till ett hemområde. Ska kunna användas som klassrum/hemvist. Glasparti och en dörr med rund glasruta för insyn.

Bibliotek

- Centralt i skolan men ändå tyst miljö, Läsa och lära. Vägghfasta bokhyllor

Grupprum (15/5 pers)

- Ett stort per klassrum samt ett antal mindre för samtal, stödverksamhet.)
- Lära, leka, samlas, skapa specialpedagogik.
- Direktslutning till klassrum/ hemvist. Glasparti och/eller glasad dörr för insyn.

Förråd

- Förvaring av läromedel och material. På hemområdet.

Studieyta:

- Mötas, inspireras, studera, lära
- Studieytan binder samman klassrum/hemområde, kapprum och byggnadens övriga delar på ett effektivt och kreativt sätt ersätter traditionella kommunikationsytor

Fritidshem

- Central plats på hemområdet där fritidshemmet har sin bas.

Kapprum

- Förvaring av ytterkläder, tork, grovkök. Kapprumsinredning, 30 fack/klassrum-hemområde, bredd 300 med sittbänk, 2 torkskåp, diskbänk, skölmöjligheter, skoförvaring.
- WC, RWC och personal WC. Viktigt att alla låsmekanismer är anpassade för att passa både barn och vuxna för att t.ex. undvika inlåsning. Vid avvägningar skall elevernas trygghet prioriteras.

Personalarbetsrum

- I anslutning till hemområden

YTOR MED SÄRSKILDA FUNKTIONER (ÖVRIGA LÄRMILJÖER)

Samtalsrum/konferensrum

- Utvecklande samtal. I anslutning till personalarbetsrummen

Hemkunskap

- Klassrum för 20 platser
- Café möjlighet i anslutning till denna sal
- Hög och sänkbara köksenheter skall installeras av tillgänglighetsskäl.

Slöjd/Teknik (25 p)

- Trä och metallslöjd, virkesförråd och ytbehandling. Extra ljudisolering (60dB). Placeras i perifert i byggnaden. Glasparti och en dörr med rund glasruta för insyn.
- Textilslöjd-el för symaskiner, strykjärn
- Lokalerna ska vara utrustade med nödstopp.

Förråd

- Övrigt material, möbler m.m.

ÖVRIGA YTOR

Entré/Vindfång

- Välkomnande, tydlig och tillgänglig. Skärmtak och skrapgaller utvändigt, nedsänkt gummimatta. Golvvärme för att undvika nedsmutsning vid dålig väderlek samt indragande av slask och snö.

Restaurang / Kunskapstorg

- Måltid och gemenskap. Möjlighet att servera frukost, lunch och mellanmål. Kan ingå i ett kunskapstorg. Ska kunna möbleras med stapelbara stolar. 50% fällbara bord.

Tillagningskök

- För tillredning av frukost, lunch och mellanmål. Med samtliga tillhörande utrymmen såsom kyl, frys, skölj, förråd och disk, uppställning matvagnar, ombyte, wc, dusch och kontor enligt rumsbeskrivning. All fast utrustning ska ingå.

Vaktmästeri

- verkstad, kontor, Centralt läge, nära varuintag/transportvägar

Lokalvård

- För utrustning, vagnar, material, arbetsrum, kontor
Förvaring av material och utrustning på varje våningsplan. Golvvärme.

Elevhälsa

- Arbets- och mottagningsrum, för elevhälsans personal

Medicinsk mottagning, väntrum

- Medicinskt kylskåp, väggskåp högskåp diskbänk med skåp tvättställ. Plats för brits, kylskåp, arkivskåp, skrivbord, plats för längd, vikt och synundersökning minst 5 meter långt.

Samtalsrum/Konferensrum

- För elevhälsans konsultation, elev- och föräldrasamtal. Diskret entré för föräldrar och barn. Särskilt ljudisolerat testrum

Administration

- Arbets- och mottagningsrum för ledning & administration

Personalrum

- För all personal, gemenskap, paus, måltid och vila

Konferensrum

- Mötas, lära och utveckla

Kopiering/kapprum/väntrum

- Administration, förvaring, besök

Omklädning, toalett och dusch för personal.

Vilrum/samtal

- Sitta, ligga, vila, samtala. Kombineras. I anslutning till personalrum

Kontor

- Förening, hemtjänst

Miljöhus

- Sophantering och källsortering för återvinning, i anslutning till varuintag och tillagningskök

Uteförråd

- Lekredskap, trädgårdsredskap m.m.

Hiss

- Person- och materialtransport

FLEXIBILITET

I ramprogrammet ingår att skapa en flexibel lärmiljö som kan anpassas till ändrade förutsättningar i tid och rum. Det här menas med en flexibel lärmiljö:

- Lärmiljön ska stödja pedagogik och arbetssätt. Den ska kunna förändras i takt med samhällsförändringar där inte minst snabb teknikutveckling ställer stora krav på skolans verksamhet.
- Lärmiljön ska kunna följa förändrade åldersstrukturer på barn och elever över tid, det vill säga efter olika verksamheters behov, till exempel om förutsättningarna kräver att en befintlig skola behöver omvandlas till förskola.
- Lärmiljön ska kunna anpassas till följd av ändrade organisationsstrukturer, till exempel ökning eller minskning av antalet klasser/fritidsavdelningar.
- Det är viktigt att se hur man kan samverka och vara flexibel inför sin närmiljö. Det vill säga att se till närsamhällets förutsättningar och hur man kan utnyttja dess resurser. Kanske finns det en närhet till andra lokaler som kan erbjuda kök, idrottshall eller liknande. (skolan mitt på ön)
- Möjligheterna att utnyttja skollokalerna utanför skoltid, t.ex. uthyrning till externa aktörer, övernattnings mm, skall utredas vid ett tidigt stadiet i byggprocessen.

EN GOD LÄRANDE- OCH ARBETSMILJÖ FÖR ELEVER OCH PERSONAL

Allmänt på skolan

- Alla verksamhetsdörrar ska ha glaspartier, runda glaspartier.
- Genom rätt val av golv-, vägg- och takmaterial ska god ljuddämpning garanteras. (dra upp golvmattan en bit upp på vägg)
- Slitstyrka och uthållighet bör från början byggas in i skolan. Alla ytterhörn bör vara väl förstärkta, alternativt klädda i slitstarkt material, t.ex. träpanel.
- Det ska finnas bra solskydd på fönster och alla fönster ska vara av okrossbart glas, gärna låga fönster med sittbänkar i fönstren.
- Klassrum ska vara utrustade med diskbänk, över och underskåp i vuxenhöjd.
- Fasta förvaringsskåp skall finnas i varje klassrum, gärna helvägg från golv till tak.
- Högt uppsatta lampor måste kunna sänkas för lampbyten.
- Ljudklassning, mellan rum och lärandemiljö.
- Eluttag vid fönster och dimbara lampor.
- Vägghakarna och strömbrytare ska sitta 120 cm upp på väggen, över färdigt golv. Det ska vara ett väl genomtänkt antal eluttag i rummen.

- Öckerö kommuns IT- standard och trådlösa standard, ska följas.
- Undvik säkerhetsfallor - brand, inbrott med mera.
- Det ska vara extra breda dörrar i korridorer (tillgänglighet).
- Skolan ska vara försedd med larm/kortsystem så att dörrar kan låsas automatiskt.
- När det gäller annan inredning skall man så långt som möjligt ha höj- och sänkbara arbetsbord.
- När man inreder med mycket textilier ska konsekvensbeskrivning finnas som klargör hur ofta och av vem de dammsugs/rengörs.
- Om skollocalerna är anpassade för uthyrning bör detta påverka även skolans inredning och utrustning t.ex. gällande möjligheter för externa hyresgäster att städa.
- Hemområden med specifika/utvalda ytor för gemensamma pedagogiska aktiviteter.
- Det ska finnas fast telefon till skolan (säkerhetsaspekt).
- Dokumentationsvägg ska finnas till alla avdelningar. Ljud, ljus och luft, samt byggmaterial, ytmaterial och inredning

Skolan är en arbetsplats som omfattas av arbetsmiljölagen. Riktlinjer för ljud, ljus och luft måste följas för att säkerställa en komfortabel inomhusmiljö. Tips om hur bullernivån kan minskas genom god planering redan från början finns i boken Ljudlig miljö som ges ut av Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Belysning i hemområde/klassrum, grupprum, fritids, personal, allaktivitetsutrymme och specialsalar skall vara dimmbar. Allmänbelysningen skall kunna kompletteras med miljöbelysning. Uttag och styrning skall finnas för pendel-, fönster- och golvarmaturer.

- Belysning i gemensamma lokaler skall kunna styras för dag- resp. nattbelysning samt städbelysning.
- Strömställare för belysning ska vara infällda i väggen och ha stor tryckplatta och vara placerad 1000 mm över golv och min 500 mm från hörn.
- Utvändiga eluttag ska finnas både vid huvudentré samt och miljörum.
- Fasadbelysning ska minst finnas runt hela byggnaden, vid samtliga entréer, uteplatser och miljöhus.
- Yttre belysning studeras utifrån objektets förutsättningar, entrévägar och utformning av utemiljö för en trygg och säker miljö. Ljusstudie av yttre belysning.

Vad gäller giftfri skola, är det viktigt att välja byggmaterial som är beprövat och idag betecknat som giftfritt. Vidare ska inredning och ytmaterial vara tillverkade av hållbart material samt vara lätt rengörbara och textilier ska kunna tvättas.

- Fönsterbänkar ska vara av natursten.
- Öppningsbara fönster skall finnas i alla hemvister, specialsalar och större grupprum, kontor och personalutrymmen.
- Innerdörrar ska vara massiva dörrar med minst 40dB ljudisolering.

Låssystem

Byggnaden skall ha ett digitalt låssystem som styr tillträde till byggnaden och inom byggnaden via tag/kort och kod. Genom indelning ska det vara möjligt att ge olika brukare olika behörighet inom lokalerna.

Skyltning

Samtliga enheter ska ha namnskylt enligt beställningens rumsprogram. Skyltar med rumsnummer monteras på varje dörr.

- Armaturförteckning ska presenteras och godkännas av hyresgästen. Armaturer utomhus ska vara täta så att ljuskällor ej går att komma åt vid låg placering.

Kraft

- Huvudströmbrytare med signallampa, som ska lysa vid tillslagen brytare installeras för spishäll och ugn i kök.
- Huvudströmbrytare placeras vid tvättmaskin och torktumlare
- Eluttag med inställbar timer för kaffebryggare/tekokare vid pentry och kök.
- Eluttag för laddning av datorer och lärplattor (240V+USB) i klassrum och restaurang

Tele-/datatekniska anläggningar

TV/telefoni och data levereras via fiber till byggnaden. Placering av nätverksuttag och accesspunkter för trådlöst nätverk projekteras fram i samarbete med beställare.

Anläggningen ska kunna kopplas upp mot kommunens datanätverk.

Hiss

Vid lösning i flera plan skall det finnas hydraulhiss för gods- och personbefordran utan ”dödmansgrepp” Hisslarm projekteras, byggs, driftas och underhålls av hyresvärden. Viktigt att beakta barn- och elevperspektiv vid installation av hiss, t.ex. gällande funktionalitet och slistyrka.

Ventilation

- Alla lokaler ska förses med mekanisk till- och frånluftsventilation, FTX.
- Anläggningen skall utföras enligt tillämpliga föreskrifter, normer, anvisningar och direktiv så att slutprodukten får ett fackmässigt utförande såväl avseende säkerhet som estetik samt funktion.
- Ventilationssystemet ska vara tyst.
- Ventilation ska dimensioneras utifrån det antal personer som regelbundet nyttjar lokalerna. Forcering av ventilation med timer i dessa utrymmen.
- I samband med att möjligheterna till uthyrning av lokalerna utreds skall även möjligheterna att kunna erbjuda en komfortabel inomhus miljö under kvällar och helger, bör utredas.

Entré

Alla skolor ska ha en tydlig och välkomnande entré som ger en känsla av verksamhetens karaktär. Här finns information om vad som händer, praktisk information om byggnaden, samt föreskrifter. Entréer förses med skärmtak och vindfång.

- Entréerna ska i möjligaste mån vara stora och flexibla
Entréerna ska utformas så att obehöriga inte obemärkt kan komma in. Lokala förutsättningar, vindförhållanden etc. skall tas i beaktande.
- Vägen mot entrén ska vara hårdgjord för att man inte i onödan ska dra in smuts.
- Ytterst ska finnas en groventré där man tar av blöta ytterkläder och skor/stövlar samt golvbrunn/tvättho för enklare rengöring. Skolan ska vara skofri, utrymme för att förvara skor bör beaktas. .
- Torkskåp ska finnas och ligga placerade i groventrén, fritids.
- Toalett ska finnas i anslutning till groventrén, alternativt med ingång direkt utifrån.

Kapprum och toaletter

Kapprummen bör finnas i anslutning till huvudentrén. Kapprummen kan behöva olika lösningar för olika åldrar och beroende av hur mycket utrymme som finns. I anslutning till groventré ska en toalett kunna nå ifrån gården. I alla byggnader får endast normalstora WC.

- I kapprum/hall ska det finnas klädhängare och förvaringsfack, här ska också finnas plats för personalens arbetskläder.
- Omklädningsrum för personal med skåp och förvaringsfack, låsbart.
- Handfat behövs på toaletterna
- Inga trösklar skall finnas.
- Belysningen i dessa rum ska vara sensorstyrd.
- Lås till toaletter skall vara anpassade för att användas av såväl barn som vuxna för att t.ex. undvika inlåsning.

PERSONAL

- Det ska finnas personalrum och möjlighet till avskild vila i vilrum.
- Det skall finnas plats för ytterkläder, värdefackskåp, toaletter och duschrum.
- I personalrummet skall finnas diskbänk, mikro, kylskåp och diskmaskin.
- Eluttag med väggfast timer för kaffebryggare och vattenkokare.
- Dessutom behövs konferensrum, samtalsrum, utrymme för kopiator och annan kontorsutrustning samt ett rum för rektor. Rummen ska vara ljudisolerade.
- Det ska även finnas tillräckligt med arbetsplatser för personalen så att de kan sköta sitt arbete med dokumentation, dessa ska finnas utanför hemområdet.

FÖRRÅD/FÖRVARING

- Centralt förråd för läromedel och pedagogiskt material fritidshem.
- Säkerhetsförvaring för IT-verktyg.
- Förråd för hygieniska produkter måste ligga i anslutning till transportentré/varuintag, får ej tas genom köket.

UTEMILJÖ

Utemiljön ska anpassas till en ändamålsenlig skolgård.

Utformning

- Elevernas utemiljö ska vara väl skild från såväl moped, biltrafik som transporter till och från skolan.
- Det är bra om det är låga buskar vid entréerna och bra belysning där liksom på gården i övrigt.
- Viktigt att det finns både mjuka och hårda ytor att vara på.
- Inga otrygga "hörn".
- Tillgång till vatten.
- Staket ska minst vara 1,20 höjd, tvärstag monteras utanför.

Utelek

- Solavskärmning måste finnas på gården.
- Hårdgjorda ytor för cykelslingor.
- Förråd för leksaker och annat utematerial.

Leveranser till och från fastigheten

En lastkaj för att trygga säker angöring ska finnas där man kan separera leveranser till skolans olika verksamhetsområden från entré för elever och pedagoger. Lastkaj kan förläggas så att samutnyttjande möjliggörs mellan kök, lokalvård, vaktmästeri och skola. Egen ingång till kökets lasthall bör dock finnas. Möjlighet för miljöhus i nära anslutning till lastkaj.

Snöröjning och halkbekämpning

Se till att det finns plats för att lägga upp snö, samt att man kommer fram med maskiner på gården. Vad gäller halkbekämpning är det viktigt att det finns en sandningsandlåda, ur vilken personal själv kan hämta sand, om det vid extrem halka tar lång tid för avtalad entreprenör att halkbekämpa.

STÄDUTRYMMEN

- Utslagsvask med slangkoppling för att man enkelt ska kunna fylla hinkar m.m.
- Hyllor på väggarna för toalettpapper, handdukar och annat material.
- Här skall rymmas städvagn, städmaskin och en person samtidigt.
- Tvättmaskin
- Golvbrunn.
- Tillgång till klädskåp och låsbart skåp för personliga tillhörigheter, här eller på annat ställe i byggnaden.
- Gärna med fönster om det går.
- Eluttag.
- Golvvärme

Tvättmaskin

Någonstans i huset ska det finnas tvättmaskin och torktumlare, främst för fritidshemmet och kökets behov.

MÅLTIDSHANTERING

Skolor utrustas med tillagningskök.

Kök och matsal

- Tänk på kökets placering ur väderstreckssynpunkt. Köket blir varmt genom alla maskiner för matlagning och disk och bör därför ligga i norrläge.
- Köket får inte vara långsmalt. Oftast arbetar bara en person i köket, så det måste vara lättarbetat. Man ska inte behöva flytta på varor eller vagnar för att komma fram. Det måste finnas gott om avställningsytor.
- Diskmaskinen ska ha automatisk huvöppning och Eco spray i fördisken. I anslutning till diskmaskinen ska det finnas doseringsanläggning för maskindiskmedlet samt diskspolslang. Diskrummet ska ha rostfria bänkar.
- Det måste finnas eluttag och plats för matvagn/matvagnar.
- I köken ska golv under skåp och bänkar vara släta och ha ordentligt fall mot golvbrunn. På de fria golvytorna får golvbrunnarna däremot inte ha för kraftigt fall.
- Golvbrunnslucken ska vara lätta att lyfta med hjälp av lyftkrok som ska skickas med av leverantören.
- Det måste finnas plats för förvaring av torrvaror samt väl tilltagna kylar och frysar, samt plats och uppladdning av mjölkflitar.
- Servering av mat till eleverna kan se lite olika ut beroende på om de äter i matsal eller i hemområdet. Viktigt att förbereda så att detta följer regler om hantering av varm mat.
- Det är bra om eleverna har möjlighet att se vad som händer i köket, alltså hur matlagningen går till (fönster ska ej vara i söderläge).
- Leveranser som inte är till köket, får inte passera köket.

- Soprumspacering, utrymme för källsortering.
- Soprum för matavfall och blöjor, dessa får inte slängas i samma kärl.
- Separat källsorteringshus, skall vara lätt åtkomligt från köket, rullbart och snö/isfritt. Även om kök och annan verksamhet delar utrymme har köket mest sopor.
- Kökspersonalen skall ha kontor med datoruppkoppling, egen toalett, tillgång till dusch, omklädningsrum med delbart klädskap alternativt två skåp per person.

Yta för måltider

Ytan för måltider behöver planeras väl så att den inte står outnyttjad en stor del av dagen, utan ska kunna nyttjas för andra ändamål. Där det är möjligt kan måltider ske i övrig verksamhet, till exempel på kunskapstorg eller andra gemensamma ytor, så länge deras ursprungliga syfte behålls.

ADMINISTRATION

Administrationen bör placeras i anslutning till huvudentrén och kunskapstorget, det vill säga de platser där alla passerar. Detta för att de ska finnas till för att välkomna verksamheten och för att vara lättillgängliga för de som har frågor samt behöver hjälp med administration. Det är också viktigt att placeringen och skyltningen är sådan att besökare lätt hittar dit.

KUNSKAPSTORG

Storleksmässigt föreslår ramprogrammet att ett kunskapstorg tas med vid skola på minst 300 elever.

Kunskapstorget kan hyras ut till kommunmedborgarna och även där kunna ges möjlighet till att erbjuda medborgare att äta på skolan.

Skyltning av skolans olika delar är viktig att ta med i planeringen.

RISK- OCH KONSEKVENSANALYS

Det är av största vikt att en grundlig risk- och konsekvensanalys görs inför alla steg i såväl själva byggnationen som vid idrifttagande av skolenheten. Vid denna risk- och konsekvens bör såväl skolläringens, pedagogisk såväl som övrig personal, samt framför allt barns- och elevers perspektiv beaktas.

HELA FLYTTPROCESSEN

Inför nybyggnation, alternativt till- och ombyggnation, är det av stor vikt att samtliga steg i processen beaktas, från prospektering till inflytning.

Realistiska bedömningar måste göras av såväl tidsåtgång, struktur kring in- alternativt utflytning inklusive såväl möjligheterna till magasinering, samt planering av utnyttjandet av de nya lokalerna. Alla steg i flyttprocessen bör präglas av transparens, möjligheter till inflytande och öppenhet. Av stor vikt är att barn- och elevperspektivet ges en framflyttad position i alla steg i processen.